63ste Jaargang No. 5179

DAGBLAD

AMIGOE DI CURAÇAO

Dinsdag 5 Augustus 1947

Dit dagblad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8 Willemstad | Adres: Conscientiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: ... steeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad ...

Twee dagorders:

„Orde en rust handhaven in de bezette gebieden"

Politie actie wel zeer noodzakelijk, want Jeugdbeweging doodde 2 á 300 Chinezen in Cheribon

Sjarifoeddin acht Linggadjati geschonden

Linkse groep, Partij van Arbeid, wil erkenning van Republiek

Churchill zal Attlee steunen, doch hem tevens zijn critiek niet sparen

Een bulletin uit Batavia meldt dat de republiek aan de troepen order heeft gegeven om vannacht het vuren te staken. Deze bekendmaking werd kort na twee uur in de nacht rondgeroepen. De Nederlanders kondigden aan op Zondag dat men met middernacht het vuren zal staken. De Nederlanders hebben hun vooruitgang gestopt. Djokjakarta riep om, dat President Soekarno in zijn qualiteit als chef van de troepen voor de radio zal komen tegen middernacht. Eerder op de dag werd gemeld, dat de Nederlanders de steden Kroja en Soempioeh hebben ingenomen op 19 mijl ten Oosten van Banjoemasie.

Ook werd gemeld dat men zich hechter vastzetten in de bezette gebieden. Op Sumatra kwam men 50 mijl ten Oosten van Sjantar, juist buiten Tanjong Balai, de verbinding tussen Tegal en Semarang is tot stand gekomen.

Het aantal doden is nu 60, het aantal gewonden 131 en het aantal vermisten 17. De republikeinse regering vroeg aan de Verenigde Landen om een onpartijdige commissie in te stellen tot controle van het staken van het vuren. Men verklaarde dat door de actie der Nederlanders met verscheidenen plaatsen de verbinding verbroken was, zodat het moeilijk zal zijn om het bevel tot het staken van het vuren overal bekend te maken, en men vroeg aan de wereld om hiermede rekening te houden. (AP) 4.8).

Amsterdam, A.N.P. 4 Augustus:

De bevolking van Sumatra's Oostkust heeft aan de Nederlands Indische regering gevraagd om onafhankelijkheid van de republiek binnen Linggadjati. De bevolking zeide, dat de administratie in handen was van onverantwoordelijke personen, die „honderden van onze beste mensen vermoorden in zgn. revolutie", aldus een brief overhandigd aan den heer J. van de Velde, vertegenwoordiger van de regering op Noord Sumatra. Van de Velde zeide, dat hij hun verzoek zou doorgeven aan Gouverneur van Mook en nodigde de vertegenwoordigers uit voor besprekingen.

In een radiorede van gisteren verklaarde van Mook, dat hoewel de Nederlandse regering overtuigd is, dat de veiligheidsraad zijn bevoegdheden te buiten ging, daar het Indonesisch dispuut een interne aangelegenheid is, het toch besloten heeft aan het beroep gehoor te geven. De Nederlandse regering zou in die plaatsen waar zij tengevolge van de actie de verantwoordelijkheid voor vrede en recht op zich heeft genomen, deze verantwoordelijkheid handhaven gebruik makend van alle middelen die tot hare beschikking staan. Van Mook zeide verder dat het van Djokjakarta zal afhangen of de vijandelijkheden van die kant ook zullen worden stopgezet en daardoor nieuwe mogelijkheden tot samenwerking maken.

Het Chinees dagblad „Sin Po" meldt dat in de stad Tjilimoes ten Zuiden van Cheribon twee tot drie honderd Chinezen vermoord zijn door een Islam jeugdbeweging. De vertegenwoordiger van het internationaal Rode Kruis te Batavia, W. O. Leutenegger, richtte per radio een oproep tot de republiek waarin hij mededeelde dat de gevraagde medicamenten klaar stonden. Zij zouden gestuurd worden onder de bestaande Rode Kruis conventies. Hij vroeg: Wij willen weten welk vliegveld de zending zal ontvangen en vragen uw garantie voor goede ontvangst en terugkeer van het vliegtuig."

In een tweede radiorede verzocht Leutenegger dringend om een einde te maken aan de wetteloze daden tegen vreemdelingen in de republiek daar deze „zeker niet de goedkeuring van de republikeinse autoriteiten wegdragen."

Zaterdag zijn de leden van het republikeins parlement naar Djokja geroepen en in Den Haag wordt verondersteld, dat dit in verband staat met de besprekingen omtrent het aanbod van goede diensten door de Verenigde Staten gedaan.

Het Nederlands legercommunique van vandaag bericht, dat op verzoek van de bevolking van Madoera, aldaar veiligheidsmaatregelen genomen werden. De rijs verschepingen naar de bevolking van Madoera zijn voorbereid. Kroja en Soempioeh bij Banjoemas zijn bezet. De Nederlandse troepen zijn 80 kilometer ten Oosten van Gematang en Siantar doorgedrongen. De Nederlandse verliezen bedragen tot heden 60 doden, 131 gewonden en 17 vermisten.

Heden is Sjahrir uit Bombay naar de Verenigde Staten van Amerika vertrokken.

Het Nederlandse leger kondigde aan, dat men de rust en orde zal handhaven in de gebieden, die nu bezet zijn. Dit is de eerste officiële aanwijzing, dat de Nederlanders deze rijke gebieden door de Nederlanders voor de tijd dat er getracht zal worden in dit conflict te bemiddelen bezet zullen houden. De operaties zullen beperkt blijven tot het herstel van rust en orde in de bezette gebieden op Java, Sumatra en Madoera. De dagorder van vice admiraal A. S. Pinke, hoofd van de vloot in Nederlands Indië, verklaarde ook dat de taal nu zal zijn rust en orde te doen handhaven in de bezette streken.

De twee dagorders werden uitgegeven ongeveer 12 uur na de beëindiging van het vuren en tevens nadat Amir Sjarifoeddin verklaarde dat zijn regering een commissie van de verenigde landen verwacht, om de Nederlanders te laten terugtrekken tot de demarcatielijn van 20 Juli. Neutrale waarnemers verklaren, dat het moeilijkste politiek dispuut, dat nu komt, wel zal gaan over dit al of niet terugtrekken naar de demarcatielijn ((AP), 5.8).

Aneta meldt nog, dat de landing op Madoera geschiedde op verzoek van de bevolking, die om voedsel en bescherming vroeg. Het aantal doden is 60, het aantal gewonden 131 en het aantal vermisten 17.

De K.L.M. heeft bevestigd, dat de Brits Indische regering inderdaad de permissie om op de vliegvelden in Brits Indië te mogen landen, heeft ingetrokken.

Maandag heeft van Kleffens de Veiligheidsraad op de hoogte gesteld, dat de Nederlandse regering aan lt. gouverneur generaal van Mook opdracht gaf om in contact te treden met de republiek, om te komen tot een bevel tot beëindiging van de vijandelijkheden en dit aan beide zijden en dit van allerlei soort vijandelijkheden. Dit in contact treden geschiedde per brief.

Toen gevraagd werd waarom hierbij niet gesproken werd van het staken van het vuren, werd aan Aneta geantwoord door iemand van het ministerie van buitenlandse zaken, dat dit een kwestie van tijd was. Eerst had men de instructie van het ministerie, daarna de rede van van Mook, waarbij het bevel werd gegeven het vuren te staken. De regering is ook bereid vreemde mogendheden de situatie in ogenschouw te laten nemen. De zegsman deelde Aneta mede, dat in verband met het aanbod van goede diensten van Amerika wel spoedig beraadslagingen in Den Haag plaats hebben (Aneta, 5.8)

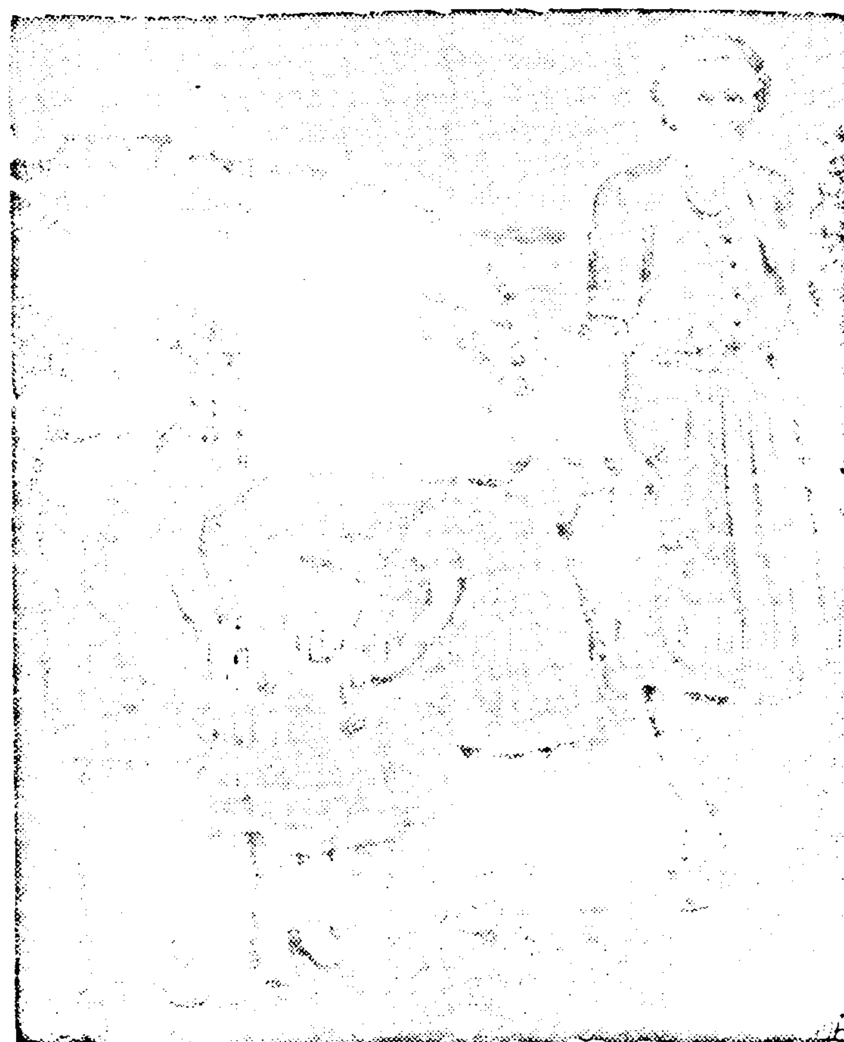
SOEKARNO VOOR DE RADIO.

Soekarno, President van Indonesië, kwam tegen middernacht voor de radio en deed een beroep op de Indonesiërs om het vechten te staken en verklaarde dit als de eerste grote overwinning voor de vrede door de Verenigde Landen behaald. Hiermede kwam Soekarno in zijn speech van 3 minuten op tegen zijn eigen speech van 21 Juli, toen hij beval dat men met alle kracht moest opkomen tegen de Nederlanders. Vier uur van te voren gaf de radio van Djokjakarta bericht van het stoppen van de gevechten.

Soekarno gaf aan het gehele volk bevel om de gevechten te staken en hij richtte zich tot de troepen als bevelhebber doch vroeg ook aan het volk om geen guerrilla oorlog te voeren en niet meer de verschroeide aarde politiek toe te passen.

De commandanten met het bevel tot stoppen van de vijandelijkheden troffen de Nederlanders in positie aan van Salatiga waar de stafofficieren verklaarden in staat te zijn geweest om Djokjakarta in twee à drie dagen in te nemen. Op verschillende punten hadden nog schermutselingen plaats toen de wapenstilstand geslot werd.

Amir Sjarifoeddin verklaarde dat het stoppen van de gevechten werden aangenomen zonder enige conditie, maar hij voegde er hieraan toe, dat de republiek aan het internationale comité zal vragen om toezicht te houden of men zich werkelijk houdt aan het bevel om niet meer te vechten. Sjarifoeddin vertelde dat de Nederlanders hadden geweigerd het overzenden van de boodschap van de Verenigde Landen en zo werd het moeilijk ineens met de gevechten te stoppen. Het verzoek van den Premier om een internationale commissie werd uitgelegd als een idee van de republiek in verband met de aanname van Amerika als bemiddelaar voor de Nederlanders (Batavia, (AP) 3.8).

H.K. HOOGHEID PRINSES JULIANA UIT WANDELEN MET DE PRINSESJES.

het nieuws van vandaag

De kwestie Indië is al bijna weer het wereldnieuws uit. De reactie is algemeen gunstig en men meent dat de moeilijke kwestie die nu eerst opgelost moet worden wel zal zijn, wat te doen met de eis van de Republiek (en de Sovjet en vriend Polen) dat Nederland weer terug moet naar de demarcatielijn van 20 Juli. Nederland zal dit wel niet doen, we huiveren even als we daar lezen in een krant uit Cheribon, dat een jeugdbeweging een twee a drie honderd Chinezen vermoord heeft. Wat een wanorde en dan moet de politie er niet bij komen, moet dan het leger niet gevraagd worden om daar eens door politie activiteit de orde te gaan herstellen? Het is dan nu toch wel zeer duidelijk, als we zulke berichten lezen, dat het noodzakelijk was, dat Nederland zijn troepen opdracht gaf om daar eens als politie te gaan optreden.

Het laatste communiqué van het Nederlandse leger, dat hedenochtend tien uur binnenkwam spreekt van 74 doden, 178 gewonden en 20 vermisten.

Verdere reactie in Nederland is dat een linkse groep in de partij van de arbeid vraagt om erkenning van de republiek door de regering, of anders moet de partij van de arbeid maar uit de regering treden. Misschien is het antwoord, „het is maar beter dat jullie uit de partij treden".

Sjarifoeddin sprak ook voor de radio, en hij had weer een nieuw argument tegen de Nederlanders. Nederland zou nl. het verdrag van Linggadjati gebroken hebben door aan Banka en Billiton en de Riouw Archipel de autonomie te geven.

Hier komt nl. direct weer het superioriteitsgevoel van het hoofd eiland weer naar voren, dat kan nog veel moeilijkheden geven om vóór 1 Jan. 1949 klaar te zijn met een „verenigde landen van Indonesië", de band kon wel eens erg los zijn.

In Engeland kwam Churchill voor de dag met alvast te beloven Attlee te zullen helpen, doch hij zal hem zijn critiek niet sparen, dat deed hij nu reeds en dat zal nog wel erger worden, als Woensdag het tweedaagse debat in lager en hoger huis gaat beginnen.

De toestand in Palestina blijft moeilijk en de Engelschen nemen daar nu drastische maatregelen. De reactie bij opgewonden jeugdige personen in verschillende Engelse steden leidde tot relletjes.

De wereld rouwt om de overleden president van Uruguay.

Bemiddeling in Paraguay lijkt niet mogelijk. Waarom brengt men die kwestie niet voor de veiligheidsraad? Natuurlijk niet, omdat dit een interne kwestie is, doch het zou hier wel goed zijn om te bemiddelen, daar is werkelijk een taak.

Het is heet in Italië, ook in Holland waar de appels van de bomen vallen en het gras verschroeit.

14 Dagen

Wat hebben deze veertien dagen politie-actie ons geleerd?

Dat er over heel de wereld een grote afkeer is van geweld.

Dat de term politie actie beter eerst van tevoren gebruikt had kunnen worden.

Dat men deze term zo maar niet nam.

Dat het leger vlot en flink gehandeld heeft.

Dat Amerikaanse persbureaux alles van beide kanten publiceerden.

Dat een blad als „Time" erg tegenvalt, als men de quaestie kent.

De A.P. dienst er maar steeds weer bij vertelde, dat daar rijst en daar rubber was als gold het een veroveringsoorlog.

Dat Australië in de formulering van de klacht de quaestie van de mogelijkheid van arbitrage niet goed begreep.

Dat de Verenigde Landen vlot kunnen handelen, doch juridische moeilijkheden vlug uit de weg gaan.

Dat met het stellen van de daad de Verenigde Landen ook de gevolgen moeten overzien.

Dat de verdeeldheid in de Verenigde Landen ons bepaalde aspecten biedt.

Dat Brits Indië in de formulering handiger was. Iemand merkte op Sjahrir heeft advies verleent.

Dat vergeten is er op te wijzen dat Sjarifoeddin met zijn plan tot aanname van de Nederlandse voorstellen geen succes had.

Dat er op Sumatra Oost ook autonome verlangens bestaan.

Dat er veel rijst nodig was op Madoera.

Dat de Rode Kruis diensten goed werk konden verrichten voor de bevolking.

Dat de toon van de republiek vreselijke geladen was van afkeer enz.

Dat de bevolking op verschillende plaatsen blij was, dat de Nederlanders er weer terug kwamen.

Dat de Chinezen niet bemind zijn evenmin zelfs de Brits Indiërs.

Dat Egypte getuige het bemidde ingsvoorstel zich verwant voelt.

Dat er nog Duitsers en Jappen in Indië waren.

Dat de berichtgeving van de republieken onjuist was getuige de „inname van Medan" en de „9000 slachtoffers" berichten.

Dat „Suriname" zure artikelen had in dit droeve uur.

Dat Curaçao rustig doch gevoelig reageerde.

Dat Nederland grote besluiten weet te nemen zoals de aanname van het besluit van de Verenigde Landen ondanks objecties.

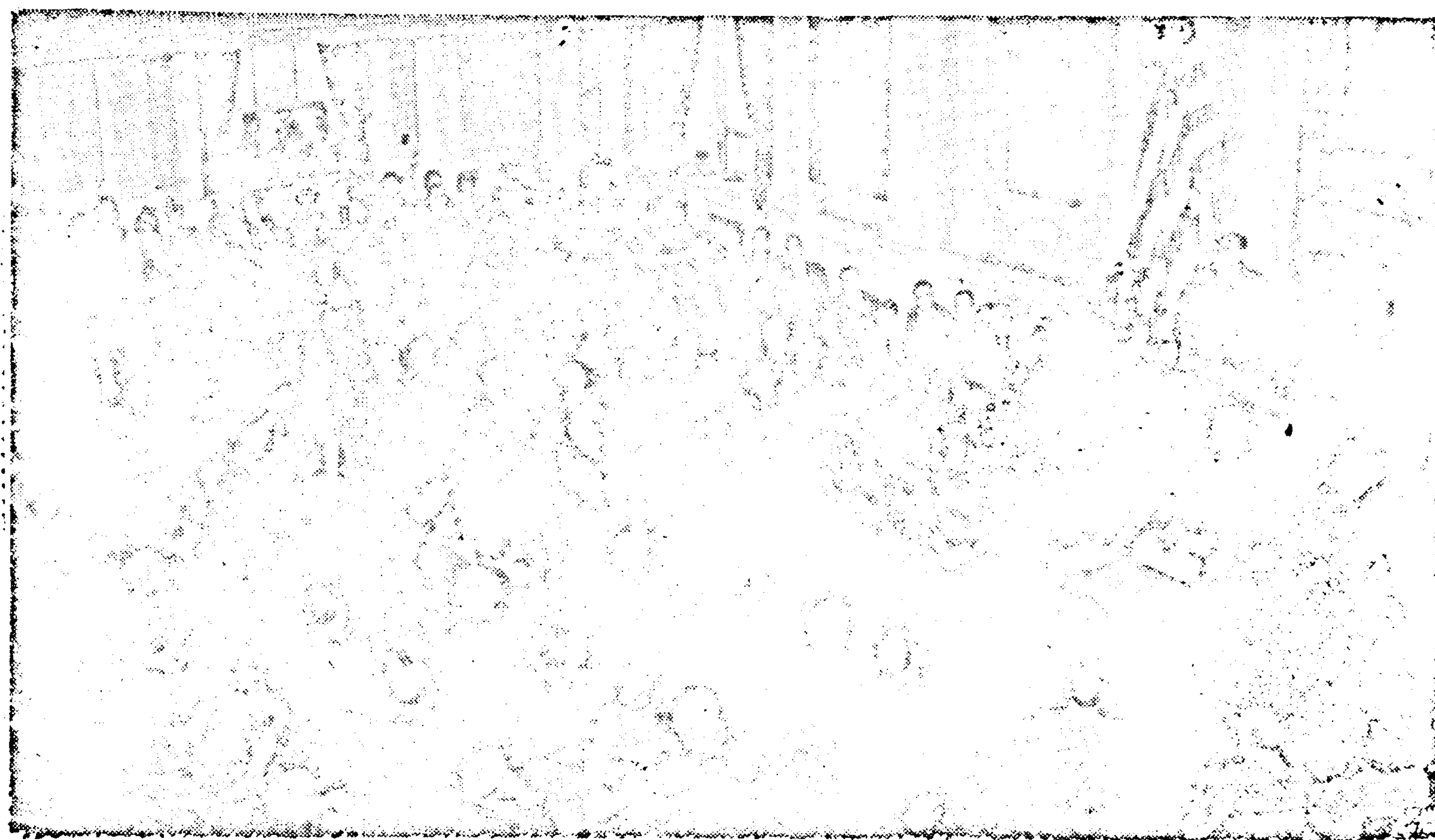
Dat H.M. de Koningin gevoelig meeleeft juist met de verwanten.

Dat gezien de verklaring van Amerika in de Verenigde Landen Amerika onze zaak wil begrijpen.

Dat stoppen van vijandelijkheden eerste taak leek voor de leden van de veiligheidsraad, afgezien of de zekerheid aanwezig is, dat nu niet meer in het republikeins gebied „wanordelijkheden" plaats hebben.

Dat de Verenigde Landen een macht kunnen zijn.

Dat gelijk de Grieken al schreven de man van de straat zwaar weet te bomen over politiek, die toch zo moeilijke wetenschap.

CHURCHILL IN ZIJN OUDE GLORIE, SPREKEND VOOR HET CONGRES IN AMERIKA.

Nieuws van overal

RELLETJES TEGEN ISRAËLIETEN.

In verschillende steden van Engeland ontstonden anti semitische relletjes. Zoo vernielden een 700 mensen in een voorstad van Manchester een achttal winkels waarvan de Israëlieten eigenaars zijn. Verder hadden er relletjes plaats in Londen, Birmingham, Liverpool. In Liverpool nam de politie een 38 demonstranten gevangen en liet men voor de eerste keer weer de lampen des nachts branden voor de controle. De brandweer stond in Liverpool gereed zoo de politie niet bij machte mocht blijken, om de zaak meester te worden.

Ofschoon men op sommige kantoren meent, dat de relletjes uitgaan van fascistische groepen, zegt de politie dat het onverantwoordelijk vandalen werk van onbesuisde jonge mensen is, meer dan een actie van een campagne van anti semieten (Londen, (AP) 5.8).

TOESTAND IN ENGELAND.

Attlee confereerde met zijn Ministers om de laatste hand te leggen aan het economische plan. Woensdag zal men in het Lagerhuis beginnen met een tweedaags debat over dit plan. Tegelijk zal ook in het Hogerhuis dit plan in discussie genomen worden. Voorgesteld wordt om de troepen in Duitsland, Australië, Griekenland en Italië te verminderen (Londen, (AP) 4.8).

CHURCHILL.

Op een partij congres te Bleinheim Castle sprak Cruchill voor 30000 leden van de conservatieve partij en verklaarde dat hij alle verstandige plannen van de labour regering zal onderschrijven en ook verklaarde hij nog niet te weten hoe Attlee en zijn regering de crisis het hoofd zullen bieden, maar wij zullen onze hulp aanbieden aan verstandige voorstel en ofschoon wij s reng zullen zijn en zullen nagaan of het werkelijk in het belang is van de gehele natie. Wij zullen hen helpen, niet alleen in het parlement maar ook in ons dagelijks leven en bij onze arbeid. Het was de eerste speech sinds Churchill een zwaar operatie heeft ondergaan en hij waarschuwde de socialistische regering dat hij oppositie zal aantekenen tegen elk voorstel dat niet verstandig en niet noodzakelijk is of tegen voorstellen die maar de klassen tegen elkaar zullen opzetten en partij politiek moeten heten.

De moeilijkheden van nu waarvoor de regering nu staat, kosten de inspanning van een nationale regering. De gehele natie moet meehelpen. Hij verklaarde dat zijn partij de labour partij wil helpen om aan Amerika een grotere lening te gaan aanvragen, om door de tijd van oorlog tot vrede heen te komen.

Churchill verklaarde, dat sommige voorwaarden waarop de lening word aangegaan hem hebben doen schrikken, zoals de bepaling dat 15 maanden na afloop de ponden convertibel zijn in dollars.

Hij zeide, dat men zich er op moet toeleggen, dat Engeland een land is dat zich zelf kan voorzien.

De bezetting in Duitsland, verklaarde hij, bracht misère voor het Duitse volk en bracht bovendien de Britse administratie in discredit. Wat Palestina betreft, wees hij erop dat deze socialistische regering dit kleine land met alle geweld behoudt, terwijl het grote landen als het machtige Indië en Birma van de hand doet.

De natie heeft sympathie voor de Britse soldaten in Palestina en vooral wat zij moeten verduren, terwijl de regering een plan aan het bestuderen is.

Het is geen Brits belang om dat mandaat Palestina aan te houden. Verder wees hij op de overdreven socialistische wetten in Engeland en hij verklaarde dat er in deze tijd twee tot drie maal zoveel mensen in dienst zijn bij de regering als bij een conservatieve regering voor de oorlog (Londen, (AP) 4.8).

LAKE SUCCESS.

De Verenigde Staten kwamen op tegen het voorstel van de Russen om de discussie over het al of niet toelaten van Oostenrijk Italië, Hongarije en Roemenië

FRANCO
Mag niet meedoen.

maar uit te stellen ((AP) 4.8).

In de economische en sociale raad van de Verenigde Landen kwam de Rus Alexandre Morozov met het plan om Franco uit te sluiten van de Algemene post unie. Verder discussieerde men over het plan van Chili tot het oprichten van een economische raad voor Latijns Amerika. Op de post-conferentie die dit jaar in Parijs werd gehouden, heeft men Spanje reeds uitgesloten door een resolutie van dat congres. Spanje zal niet meer worden uitgenodigd (Lake Success, (AP) 4.8).

ALLEN OM DE WERELD.

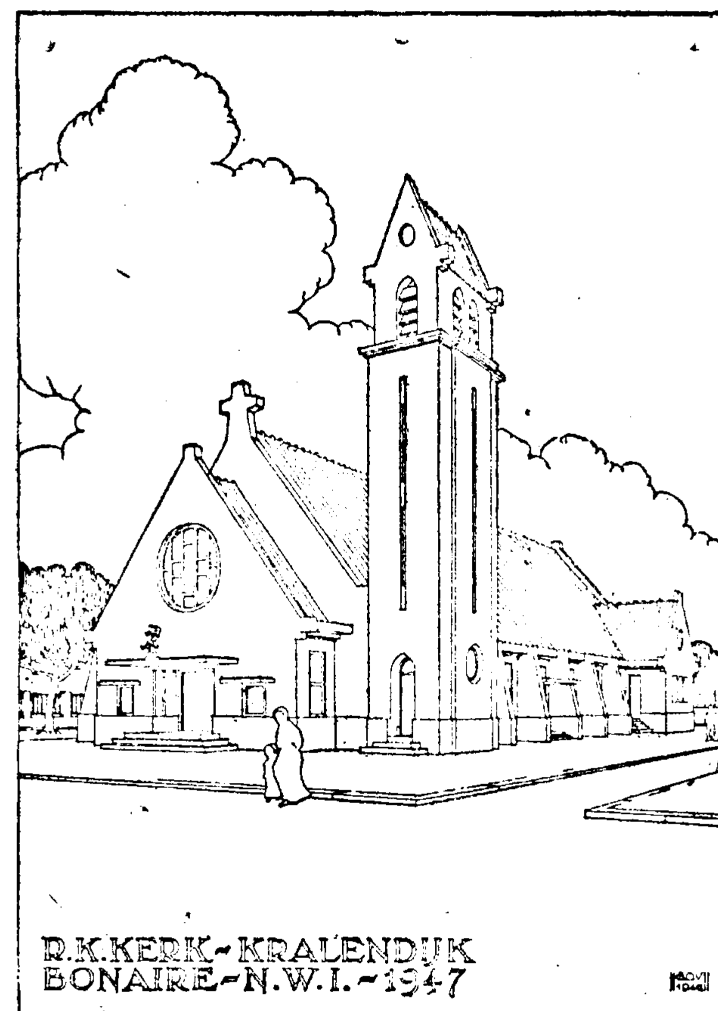
De vliegenier William P. Odom is om half drie gestart van het Orchard vliegveld in Chicago voor een tocht van 19.600 mijl, om alleen een reis om de wereld te maken (Chicago, (AP) 4.8).

HITTE IN ITALIË.

In Italië is het zo heet dat men sinds 1905 nog nooit zulk een hete dag heeft meegemaakt. Gisteren sloeg men dit record van 42 jaar geleden (Rome, (AP) 4.8).

BURGEROORLOG IN PARAGUAY.

Bevoegde bronnen in Rio de Janeiro maken bekend, dat de bemiddeling in de burgeroorlog door Brazilië en Argentinië, hopeloos geacht moet worden, nu President Morengo weigert in te gaan op de voorwaarden die men gesteld heeft, nl. het stoppen van de vijandelijkheden (Rio de Janeiro, (AP) 4.8).

MORGEN WORDT DE EERSTE STEEN GELEGD VAN DEZE NIEUWE KERK OP BONAIRE.

de nieuwe Sint Bernardus kerk op de Playa van Bonaire. Naar men weet is het oude kerkje van pastoor Bernardus Eisenbeil reeds afgebroken en met de bouw van de fundamenten is men reeds zover gevorderd, dat er over gegaan kan worden tot de eerste steenlegging. Hedenavond zal er vanuit de noodkerk een processie uittrekken naar de plaats waar het altaar zal verrijzen in de nieuwe kerk. Hier zal men een kruis gaan planten terwijl dan morgen door de Hoog Eerwaarde Pater pro Vicaris C. Spekle de eerste steen gelegd zal worden voor de nieuwe kerk.

Héél Bonaire zal natuurlijk bij deze plechtigheid tegenwoordig zijn.

OUDERAVOND.

Hedenavond heeft er een Ouderavond plaats van het St. Willibrordus-College. In de zaal van de club op San Mateo hoopt men vele Ouders tezamen te zien, om te luisteren naar de zang, de declamatie en het toneel van hun zonen.

Na de pauze staan op het programma enkele filmen van het parochieleven op San Mateo. Laat de Ouders tonen respect te hebben voor het werk der Eerw. Fraters en der heren onderwijzers. We hopen dat zeer velen de avond zullen komen bijwonen.

Nota der politieke partijen in Suriname

De besturen van de Progressieve Surinaamse Volkspartij, de Moeslim Partij Suriname, de Hindoestaanse — Javaanse Politieke Partij hebben Zondag jl. een gecombineerde vergadering gehouden, waarop na verkregen overeenstemming, de volgende nota werd aangenomen, die aan Z.Exc. den Minister van Overzeese Gebiedsdelen verzonden is.

Nota inzake Wets-Ontwerp tot nadere wijziging van de Surinaamse Staats-Regeling.

Art. 68 ad. 2.

Hier doet de vraag voor:

Wat verstaat men in genoemd artikel onder: „in te stellen kieskringen?"

Bedoelt men hiermee administratieve gebieden met het kiesstelsel van evenredige vertegenwoordiging of dusdanige gebieden met het meerderheidskiesstelsel?

Bedoelt men daarmede kieskringen met het meerderheidsstelsel, dan lijkt ons de invoering daarvan minder doelmatig.

Bij de instelling van zulke kieskringen zullen immers de stemmen ener minderheid aldaar verloren gaan en derhalve bij verkiezing en samenstelling der volksvertegenwoordiging geen waarde hebben.

Dit geldt des te sterker voor Suriname waar practisch elke kieskring een gemengde bevolking heeft en ook in andere opzicht en sterke nuancering biedt.

Voorgesteld wordt dan ook van deze zijde om art. 68 ad 2 aldus te wijzigen dat de Statenleden in de bij landsverordening in te stellen kieskringen door de kiezers rechtstreeks worden gekozen en wel volgens het stelsel van evenredige vertegenwoordiging in kringen, waar meerdere leden worden afgevaardigd en voorts met de mogelijkheid van verbinding van lijsten over het gehele land.

Art. 69 ad 1 en ad 2.

ad 1. Door de bepaling, dat alleen ingezetenen, die de staat van Nederlands onderdaan bezitten het kiesrecht kunnen uitoefenen, loopt een aanmerkelijk deel der bevolking (vooral de Aziatische groepen) gevaar reeds uit dien hoofde van het kiesrecht te worden uitgesloten.

Waar in de huidige Staatsregeling aan dit bezwaar op bevredigende wijze is tegemoet gekomen (overgangsbepalingen ad 4) door de alternatieve voorwaarde van vijf jaar ingezetenschap, verdient het aanbeveling te bepalen, dat naast het Nederlands onderdaanschap ook kan volstaan worden met een vestiging van ten minste vijf jaar in den lande.

ad 2. Is uit de voorgestelde regeling van het kiesrecht in het algemeen en uit de Memorie van Toelichtig op de desbetreffende artikelen zeer zeker de ernstige wil der Nederlandse Regering af te leiden, om het algemeen kiesrecht in te voeren, dan is het zeker te betreuren, dat de Regering de realisering dezer gedachte nagenoeg geheel aan de inzichten van de locale wetgever heeft overgelaten. He zelfde geldt, in het bizonder, ook voor het vrouwen-kiesrecht, waartoe de Regering de mogelijkheid eveneens als voor het algemeen, alleszins heeft open gelaten.

Waar verwacht mag worden, dat zekere groepen, terwille van de stabiliteit van haar heersend politiek overwicht alles in het werk zullen stellen het principieel door de Regering aanvaarde algemeen kiesrecht zoveel mogelijk uit te kunnen en uit te hollen, wordt van deze zijde ten sterkste er op aangedrongen, bepalingen in de Surinaamse Staatsregeling op te nemen, waardoor zekerheid ontstaat, dat bedoelde democratische beginselen ten aanzien van het kiesrecht, in het kiesreglement daadwerkelijk zullen worden verwerkelijkt en belichaamd.

Van deze zijde kan de vrees niet sterk genoeg worden benadrukt, dat de overigens begrijpelijke verwijziging naar de locale wetgever, aan de behoudzuchtige elementen, zeer tegen de duidelijke bedoelingen van de Nederlandse Regering, een welkome gelegenheid verschaffen zal, bij de te stellen voorwaarden der kiesbevoegdheid, ook normen te stellen, die met het oog op de diversiteit, niet alleen van groepen, maar ook van levensniveau en levensbeschouwing in Suriname, ten aanzien van sommigen dezer, qua voorwaarde van kiesbevoegdheid onredelijk hoog zouden kunnen komen te staan.

Deze vrees is te levendiger, waar door perssstemmen als andersizin in Suriname de mening veld is gaan winnen, om in de verstandelijke ontwikkeling de enige en uitsluitende grond der kiesbevoegdheid te zien, en derhalve verwacht mag worden, dat de locale wetgever bij de uitwerking van het kiesrecht en de verkiezingswijze, door deze gedachtengang beïnvloed, in sterke eenzijdigheid zal vervallen.

De democratische geest van het Wetsontwerp ten aanzien van het kiesrecht van harte toejuichend, moge van deze zijde dan ook sterk er op aangedrongen worden art. 69 ad 1 in dier voege te wijzigen, dat de leden van de Staten rechtstreeks worden gekozen door alle ingezetenen van Suriname, mits zij de staat van Nederlands onderdaan of van vijf jaar ingezetenschap bezitten en de ouderdom van 21 jaren hebben vervuld.

Art. II. Overgangsbepalingen.

Uit de voorstellen met betrekking tot de wijziging van art. 68 ad 2 en van art. 69 ad 1 en ad 2 volgt van zelf ook het voorstel om te handhaven art. II Overgangsbepalingen, vooral wat aangaat het volgende:

„indien de Staten een hun door den Gouverneur binnen drie maanden na het in werking treden van dit artikel aangeboden landsverordening niet binnen drie maanden goedkeuren, of indien de Gouverneur zich niet vereenigt met de door de Staten gewijzigde Ontwerp-landsverordening, geschiedt de regeling voor de eerste maal bij algemeen maatregel van bestuur."

Resumé:

Na bovenstaande uiteenzetting en toelichting aangaande de toekomstige hervorming in de Staatsregeling liggen de desiderata van bovenvermelde Partijen voor de hand:

1) invoering van het algemeen kiesrecht met evenredige vertegenwoordiging;

2) handhaving van art. II lid 3 van het Wetsontwerp.

Paramaribo, 25 Juli 1947.

De Progressieve Surinaamse Volkspartij
Pater J. Weidmann.
De Moeslim Partij Suriname
A. Karamat Ali.
De Hindostaans — Javaanse Politieke Partij
J. Lachmon.
(De Surinamer)

ONGELIJKE PARTIJEN.

OP EEN DROOGJE.

Missie Nieuws

WESTPUNT.

Op Zondag had op Westpunt het adoratie feest plaats. In de loop van de dag werd de adoratie druk bezocht terwijl in de namiddag de processie uitrok, nadat Pastoor Hulio Henriquez de feestpredicatie had gehouden. De processie was dit jaar voor de eerste keer opgeluisterd door de Harmonie van Scherpenheuvel, terwijl het rustaltaar vernieuwd was. Het was een devoot en wel geslaagd parochiefeest.

AANKOMST EN VERTREK.

Gisteren arriveerde op Curaçao per ss „Elena" de eerw. Frater van Tilburg Hildebrand, terwijl Zaterdag per K.L.M.-vliegtuig naar Nederland de eerw. heer Grootens vertrok Kruisvaarder van St. Jan. en bekend padvinderleider op Curaçao.

ST. ANSELMUS ZANGKOOR.

Zondagmorgen trad de meisjesafdeling van het St. Anselmus Zangkoor voor het eerst op in de kerk. Samen met het Mannenkoor werd de Missa Angelis uitgevoerd in de kapel van Barak 17.

De meisjes zongen voor en de mannen zongen het „koor". Haar eerste uitvoering is meegevallen: de koorleider is tevreden en de meisjes zeer in haar schik. Wij zien graag meerdere uitvoeringen van haar tegemoet.

(„De Stem")

EERSTE STEENLEGGING.

Morgen zal op Bonaire de eerste steen gelegd worden van

Diploma uitreiking R.K. Ambachtschool „Sint Jozef"

Gisterenmiddag om 2 uur vond in een der zalen van de Sint Jozef Ambachtschool aan de Roode Weg een kleine plechtigheid plaats.

De Hoog Eerw. Pater Spekle O.P. Pro-Vicaris Apost. kwam Z. E. Mons. Verriet vertegenwoordigen, daar laatstgenoemde wegens ziekte verhinderd was persoonlijk de plechtigheid bij te wonen. Ook waren er aanwezig de Eerw. frater Radulphus, die tijdens de afwezigheid en ziekte van de Bisschop zijn plaats in het bestuur van de Ambachtschool heeft waargenomen, alsmede de eerw. pater W. M. Brada O.P., leraar aan genoemde school, verder nog de heer Mulders van het departement van onderwijs, de heer Smolders van Lenderings bouwbedrijf, de heer Visser van de Elga, de heer Odink van de C.P.I.M., de heer J. Kroon administrateur, alsmede enkele Broeders van Brakkeput mede alle leraren van de Ambachtschool en vertegenwoordigers van de pers.

Om twee uur precies opende de heer Directeur van de Ambachtschool, de heer van Geelen, de plechtigheid met een korte inleidingswoord en gaf daarna het woord aan de Hoog Eerw. Pater Spekle, die eerst de diploma's persoonlijk aan de geslaagden uitreikte.

Er zijn van het jaar 29 candidaten opgegaan, van welk aantal 25 geslaagd zijn. Een groot succes, zo de heer van Geelen opmerkte, daar op de ambachtschool geen tentamens wordt gehouden, waardoor de zwakkelingen uitgeschakeld worden van een examen. Men gaat allen op en de goeden komen victorieus eruit.

De geslaagden behoorden tot de vier afdelingen van het ambacht tw. a) Machine bankwerken, b) Auto montage, c) Electro techniek en d) Timmeren.

Toen de jongeling Calister zijn diploma in ontvangst nam, daverde de zaal van de genoten applaus, daar hij de best geslaagde is. Hij had de meeste punten in het totaal, en kreeg een extra woordje van de hoogeerw. Pater Spekle, die hem persoonlijk speciaal veel succes wenste in zijn verdere levensbaan.

Na de uitreiking van de diploma's richtte de Hoog Eerw. Pater Spekle zich als volgt tot de aanwezigen:

De dag van diploma-uitreiking brengt vreugde en voldoening voor U, leerlingen van de Ambachtschool en ook voor U, Heer Directeur en Leraren.

Deze dag brengt de vervulling van uw lang-gekoesterde wensen, deze dag is een mijlpaal in uw leven. Deze dag brengt ook troost en bemoediging aan uw goede Ouders, die zoveel offers hebben gebracht voor uw opvoeding.

Gij hebt u bekwaamd in een bepaald vak en bent nu theoretisch en praktisch geschoold, zodat u in staat bent een eervol amgacht te vervullen. Het fundament van een succesvolle toekomst ligt voor u open. Daarom wens ik u allen geluk met dit succes, dat u met hard werken en studeren hebt behaald.

Tevens prijs ik de ijver en toewijding van uw Directeur en Leraren, die met zoveel geduld en liefde hebben les gegeven aan deze school, zodat zij ook trots mogen zijn op het bereikte succes van dit schooljaar.

Bedenkt echter, beste jongens, dat u nog jong zijt en nog veel ervaring moet opdoen en hard zult moeten blijven werken om de voldoening te smaken van een gelukkig en succesvol leven.

Om dit geluk te bereiken is de kennis van uw ambacht noodzakelijk, maar niet voldoende. U moet tevens mannen zijn van principe en karakter, mannen die eerlijk en oprecht leven jegens God en hun naasten en zich zelf.

Wanneer gij getrouw blijft aan deze verplichtingen die u zo dikwijls zijn voorgehouden, dan zult ge uw medemensen bezielen en een eer zijn voor God en Kerk en hoogachting verdienen van allen.

Wanneer u daarentegen onverschillig zult zijn in uw hoogste plichten, dan zult u een rechtvaardig verwijt verdienen van God en uw medemensen.

De mensen achten een karaktervolle man hoog en eren hem, maar ze verachten een onverschillige man, die zijn God en Kerk beledigt en tot schande is.

Wilt ge dus een eervol leven binnengaan, leeft dan oprecht en weest mannen van karakter en deugd.

De wereld van vandaag heeft zulke mannen nodig, het mensdom van heden is onrustig en weerbarstig, slechts jonge mannen van standvastige deugd en voorbeeldige levenswandel kunnen de maatschappij verbeteren en redden uit de ruïne van de verwoeste beschaving.

Op u, beste jongens, bouwen wij voor de toekomst, valt niet in de strikken van de vijanden, maar blijft trouw aan al uw verplichtingen jegens God, Kerk en maatschappij.

Zo alleen kunt ge een gelukkig leven voorbereiden voor u zelf, zo alleen kunt ge medehelpen om de wereld te verbeteren.

Nogmaals gefeliciteerd, ook namens Mgr. Verriet. Wij wensen U voorspoed naar ziel en lichaam. Tevens bedanken wij namens Mgr. den Heer Directeur en H. leraren voor hun ijver en wensen hen een prettige vacantie toe en veel succes in het komende schooljaar. Moge Gods zegen rusten op U, en op uw leerlingen.

Na de hoogeerw. Pater Spekle spraken nog de eerw. frater Radulphus en de Heer Drs. Mulders. Frater Radulphus zeide dat het bezitten van zo'n diploma een schat is en dat de waarde van de diploma ligt in het goed gebruiken ervan.

Hij wees de jongens op het grote gevaar dat hun dreigt, nu zij de wijde wereld in gaan, nu zij geld gaan verdienen. Hij zeide hun dat zij zich nederig moeten gedragen ten opzichten van hun toekomstige chefs, daar zij met deze diploma niet alles weten, doch slechts op de eerste trede van een lange trap staan.

Drs. Mulders wees de jongens op het feit, dat zij ten alle tijden moeten blijven doorstuderen en dat zij dus naar avondcursussen moeten gaan.

De directeur van de school, de heer van Geelen dankte de sprekers voor hun mooie woorden en zeide tot de jongens, dat zij niet alleen nederig moeten zijn, doch dat zij niet „eigenwijs" moeten doen. Volgens hem staan de jongens niet op de eerste trede, maar misschien wel op de grond. Hij zegde hen steun toe in hun toekomstige levensbaan en „de deuren staan open voor allen, die terug willen komen voor goede raad en advies".

Als laatste spreker kwam nog de pasgeslaagde Julien Vos, die namens de geslaagden het woord voerde als volgt:

Geachte aanwezigen,

Door mijn mede-leerlingen werd mij verzocht, hun dank over te brengen aan de geachte Heren Leraren, wat ik dan ook gaarne heb aangenomen.

Voor het werk dat deze heren in deze drie jaren, en soms zelfs onder zeer moeilijke omstandigheden hebben volbracht, kan ik echter geen woorden genoeg vinden. Vol ijver en toewijding hebben zij zich van hun moeilijke taak gekweten, ons een gedeelte van hun wijsheid in te prenten, wat hun dan ook, gezien de uitslag van het gehouden examen, volkomen is gelukt. Veroorloof mij dan, geachte heren, onze oprechte dank uit te spreken voor al hetgeen gij voor ons hebt gedaan en misschien nog zal doen.

Moge het God behagen, dat U nog lang voor de klassen mag staan tot heil en zegen van onze school.

Nogmaals onze hartelijke en welgemeende dank.

Geachte aanwezigen, ik heb gezegd.

Hierna gingen de jongens naar huis en het gezelschap volgde hun voorbeeld.

We vestigen nog de aandacht op de tentoonstelling, welke Zaterdag en Zondag as. op de terreinen van de Ambachtschool gehouden zal worden. Vele bezoekers worden daar verwacht. In September zal de school met meer dan 200 jongens beginnen.

KOMT DE „BLUE PETER" NOG NIET?

Nieuws uit Indië

REDE VAN SJARIFOEDDIN.

In de rede welke de premier Sjarifoeddin voor de radio van Djokja hield, verklaard hij zich niet verder gebonden aan de overeenkomst van Linggadjati, daar de Nederlanders wederom dit verdrag hebben geschonden door ook aan Banka en Billiton en de Riouw Archipel autonomie te verlenen. „Wij verlangen arbitrage door een derde neutrale partij". De wapenstilstand betekent voor onze jeugd dat men op adem kan komen, voor de republiek dat men weer de functionarissen kan aanstellen en het moet betekenen terugtrekken naar de demarcatie lijn. Er zullen in het door de Nederlanders bezette gebied nog wel veel organisaties aan het vechten zijn, maar we kunnen moeilijk met hen in contact treden.

Het telegram kwam vandaag bij ons binnen en we moeten gehoor geven aan de beslissing van de verenigde landen (Aneta. 4.8).

INDIË NOGMAALS IN DE VEILIGHEIDSRAAD,

„Maandag kwam Indië nogmaals in de veiligheidsraad toen de voorzitter El Khouri kon mededelen, dat van Kleffens bericht dat Nederland zich neerlegde bij de beslissing van de raad en ten tweede dat er een telegram was binnengekomen van Sjarifoeddin, dat geen mededeling deed van de aannamen doch men kon aannemen, meende de voorzitter, dat het vechten nu was opgehouden in Indië.

Kolonel Hodgson had critiek op de onefficiënte wijze, waarop de raad te werk gegaan was en hij vroeg na te gaan, hoe of de desbetreffende bediende van de verenigde landen het telegram verzonden had. De voorzitter nam nota van de opmerkingen zou die doorsturen aan de secretaris generaal, daarna ging de raad de Balkankwestie bespreken (Lake Success, Aneta, 5.8).

REACTIE IN NEDERLAND.

Het kabinet kwam in de gewone zitting bijeen en een groep linkse leden van de partij van de arbeid zonden een resolutie naar het bestuur van die partij om te besluiten de regering te vragen om nu de republiek de facto te gaan erkennen.

De resolutie zegt, dat de partij van de arbeid uit de regering moet gaan als dat verzoek niet ingewilligd wordt. De regering zou dan immers tegen het recht van zelfbeschikking ingaan (Den Haag, 5.8).

DE MOEILIJKHEID VAN SJARIFOEDDIN.

In zijn speech voor de radio verklaarde de premier Sjarifoeddin, dat hij zich niet meer gehouden acht aan de overeenkomst van Linggadjati. Het is nog wel de persoon, die nog een compromis aannam van de Nederlanders, een compromis dat echter in Djokja geen erkenning vond. De heer van Poll wees er nog op, doch het blijkt nu dat ook deze premier een vrije interpretatie geeft aan Linggadjati.

Het eerste artikel spreekt van een „de facto" regering over Sumatra, doch niet van een „de jure" regering, bovendien kan betwijfeld worden of Banka en Billiton en de Riouw Archipel onder Singapore bij Sumatra behoren. Aanname van een de facto regering, om tot onderhandelen te kunnen overgaan is begrijpelijk, doch dit wil niet zeggen, dat daarom geen nieuwe autonome gebieden zouden kunnen worden ingesteld. Het ligt niet in de bedeling van art. 1 om dat uit te sluiten.

Beter was het te bedenken dat „de facto" regering ook geen regering bleek, want er kon geen orde en rust gehandhaafd worden, noch in de opgenoemde gebieden, blijkens de droeve berichten over de moord op enkele Chinezen in Cheribon b.v.

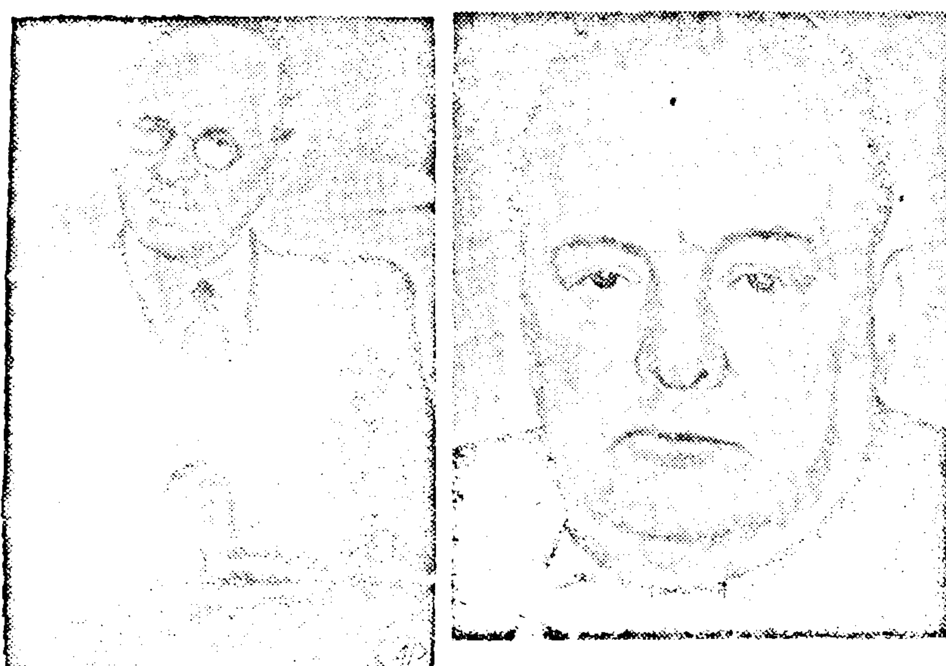
Hier volgt artikel 1 van Linggadjati waarop Sjarifoeddin zich beroepen wil alsmede het art. 12 dat daaraan correlaat is:

Artikel 1.

„De Nederlandse Regering erkent de Regering van de Republiek Indonesië als de facto oefenende het gezag over Java, Madoera en Sumatra. De door de geallieerde of Nederlandse troepen bezette gebieden zullen geleidelijk, door wederzijdse samenwerking, in het republikeinse gebied worden ingevoegd. Hiertoe zal aanstonds een aanvang worden gemaakt met de nodige maatregelen, zodat, uiterlijk op het tijdstip in artikel 12 genoemd, de invoeging zal zijn voltooid."

Artikel 12.

„De Nederlandse regering en de regering van de Republiek zullen ernaar streven, dat de vestiging van de Verenigde Staten van Indonesië en van de Nederlands-Indonesische Unie haar beslag krijgt vóór 1 Januari 1949.

ATTLEE — CHURCHILL RIVALEN

Bovenwinden

„BLUE PETER"

In de annalen van de missiegeschiedenis van Curaçao kan men lezen wat de paters, de fraters en de soeurs in de oude tijd hebben medegemaakt, toen men in kleine notendopjes op en neer moest reizen tussen de verschillende eilanden.

De Zusters van Curaçao vertrekkend naar Bonaire kwamen na vijf dagen ergens op Banda Bao aan wal. Soms dreef men af naar Venezuela terwijl de misère op de Bovenwinden, zo er geen wind was, of zo de storm opstak, niet te beschrijven valt.

Akelige nachten heeft men doorgebracht in de zegenaamde „hondenhokken". De hygiënische toestanden lieten alles te wensen over. Drinkwater was maar zo zo, W. C. bestond niet. Die toestand bestaat nu nog.

Wij zijn daarom blij te kunnen melden, dat de „Blue Peter", die gisteren naar de Bovenwinden vertrokken is al deze moderne gemakken kent. Op de „Blue Peter" zijn 8 slaapgelegenheden, W. C. en bad. Verder is er een zitkamer die men ook met het grote woord „salon" kan aanduiden. De snelheid is zeven mijl per uur.

ARUBA

STAKING AFGEWEND.

Gouverneur van Curaçao,

Ter uw geruststelling de beleefde mededeeling dat de Arubaansche arbeidersbond de schepelingen van de Lago vloot die hunne schepen verlaten hebben om gezamenlijk hunne klachten bij de bond in te dienen gistravond naar hunne schepen heeft teruggestuurd stop hierdoor is voor deze keer het persoonlijk recht van de mensch geofferd aan het materieel belang van Aruba doch ben ik er zeker van dat ue het met mij eens zal zijn dat het herhaaldelijk negeeren van dit moreel beginsel tot onherstelbare gevolgen zal moeten leiden waarom ik wil vertrouwen dat dergelijk incident dat in casu geprovoceerd heeft deze handeling der bemanning niet meer zal voorkomen voorzitter arubaansche arbeidersbond

Henny Eman

Heer Henny Eman voorzitter Arubaansche Arbeidersbond Aruba — Dank voor Uw mededeeling waarvan met belangstelling kennis genomen— Kasteel

PRINSES IRENE.

Heden op de vijfde Augustus viert Prinses Irene haar verjaardag. Weet U het nog dat Haar Ouders deze typische naam Irene kozen, de „vredevolle" in de hoop dat de wereld van oorlog gespaard mocht blijven. Vandaag op haar verjaardag is er weer vrede in Indië althans. Moge het deze Prinses gegeven zijn mee te helpen tot vrede in geheel het Koninkrijk der Nederlanden.

Staatkundige Hervorming

Advies der Staten van Suriname.

Vrijdagavond 25 Juli 1947 is in de Statenvergaderzaal het advies voorgelezen, dat het College uitgebracht heeft over het Wetsontwerp tot Nadere Wijziging van de Surinaamse Staatsregeling.
Het bestaat uit drie delen, vooreerst het eigenlijke advies, ten tweede een nieuw ontwerp door de Staten opgesteld, en ten derde een Memorie van Toelichting op dit nieuwe ontwerp.

Als men dat zo ineens leest, dan zou men denken, dat er van het regeringsontwerp niet veel is overgebleven, maar bij nadere beschouwing valt dat nogal mee.

De Staten hebben vooral de nadruk gelegd op de verhouding Gouverneur Regering en op het College der Gecommitteerden, de rest is vrijwel hetzelfde gebleven.

Als men het gehele stuk nagaat, dan mag gezegd worden, dat de Staten — of misschien zijn het de experts geweest, van wege al de vertrouwelijkheid, die er gepleegd is, weet men dat niet — een degelijk stuk werk verricht hebben. Wat natuurlijk niet wegneemt, dat wel niet iedereen het er mee eens zal zijn. Dat blijft trouwens in een democratische staat ieders goed recht.

Vandaar begrijpen we de heftigheid niet goed, waarmede in de vergadering van Vrijdagavond tegen den heer Karamat Ali is opgetreden. De heer Wijngaarde was het niet met hem eens en gaf dat rustig en bedaard te kennen, zoals dat in parlementen, waar orde heerst gebruik is De heer Findlay echter meende, woorden te moeten gebruiken, die in parlementaire taal er niet door kunnen. Iemand verwijten, omdat hij er een andere mening omtrent kiesrecht op na houdt, dat hij doel bewust op anarchie aan stuurt is toch wel wat al te dwaas. Vooral als men in zijn eigen blad (zie De West 13 Mei 1946) een artikel opneemt, waarin uitdrukkelijk gezegd: „Men kan ook zijn land en volk zelf regeren zonder algemeen of uitgebreid kiesrecht. Maar dan vervalt men in oligarchie of dictatuur, en dan is van er democratie geen sprake." En „Een groot Kiezerscorps uit zijn beginselen op andere wijze, nl. door groepsvorming, politieke scholing, kennis van zaken." Dat klinkt toch een beetje anders als anarchie.

Het advies.

De Staten beginnen met te klagen, dat het allemaal zo lang geduurd heeft. Maar hebben de heren er wel aan gedacht, dat zij zelf het ontwerp reeds half Mei — als we ons niet vergissen — ter vertrouwelijke kennisneming ontvangen hebben? En nu ze de hele zaak toch zo erg vertrouwelijk behandeld hebben, hadden we toch mogen verwachten, dat ze tóén reeds met de bestudering van het ontwerp begonnen waren en het desnoods vast voorlopig behandeld hadden. En openbaar is het ontwerp toch ook al sinds 25 Juni. Wat zeggen de heren van die bijna twee en een halve maand? En dat in deze voor Suriname zo belangrijke materie!

Vervolgens verklaren zij: „De Staten zijn zich bewust, dat de Grondwet ook bij een ruime interpretatie, niet toestaat, dat hun staatkundige wensen en verlangens ten volle worden bevredigd" Zij zijn echter erkentelijk voor de tegemoetkoming door het vervallen der conflictenregeling en het schrappen van de definitieve vaststelling der begroting in Nederland.

Bovendien houden zij in het oog, dat deze herziening slechts een voorlopige is, zodat de waardering van het door de Regering aangeboden ontwerp mede afhankelijk is „van de mate, waarin de Surinaamse samenleving wordt voorbereid voor het dragen van grotere zelfstandigheid n.l. door een krachtige organisatie en groei van het politieke leven te bevorderen en de bevolking ervaring te schenken omtrent bestuursvoering door haar vertrouwensmannen en voorts zelf aan inzicht daarin te winnen."

Gouverneur — Kroon.

Dan volgen acht bladzijden over de verhouding van de Gouverneur tot de Kroon. Hierbij hebben we slechts de verzuchting geslaakt: Hadden de heren maar eens met de Commissie Friedericy gesproken, dan zouden ze hieraan heel wat minder tijd en moeite hebben behoeven te besteden. De redenering over de verhouding en over de Grondwet is heel mooi, maar het is het zo'n beetje een open deur intrappen. Dat wisten de Statenleden nu niet, maar zouden ze geweten hebben, als ze inlichtingen gevraagd hadden van de mensen, die daarvoor juist naar Suriname kwamen. Nu zal de Minister zichzelf misschien met enige verwondering afvragen, waarom „De Staten zich daarom met des te meer verwondering hebben afgevraagd, waarom de voorstellen der Regering geen enkele wijziging inhouden van de bestaande verhouding van den Gouverneur tot de Kroon."

Dat neemt echter niet weg, dat een opnemen van het betreffende Grondwetsartikel ook ons geschikter lijkt dan het huidige artikel 29 van de Sur. Staatsregeling. Daar staat immers:

„1. De Gouverneur oefent in naam en als vertegenwoordiger des Konings en met inachtneming van de voorschriften dezer wet, alsmede van 's Konings aanwijzingen, het algemeen bestuur uit over Suriname en is bekleed met de uitvoerende macht." Daarvoor willen de Staten plaatsen: „Voor zoveel niet bij de Grondwet of bij deze wet bepaalde bevoegdheden aan den Koning zijn voorbehouden, wordt het algemeen bestuur over Suriname uitgeoefend door den Gouverneur in naam des Konings, en voor zover het een aangelegenheid geldt, waarbij in belangrijke mate belangen van een ander gebiedsdeel van het Koninkrijk zijn betrokken, als vertegenwoordiger des Konings."

Hierbij hebben we dus het onderscheid tussen inwendige aangelegenheden en meer algemene Rijkszaken, waar Mr. Dr. Buiskool reeds vroeger in zijn artikelen in „De West" o.a. 8 Maart '46, duidelijk opgewezen heeft. Voor interne zaken handelt de Gouverneur in naam des Konings, dus meer als zelfbestuurder, voor

Rijkszaken treedt de Gouverneur op als Vertegenwoordiger des Konings en is dus gebonden aan de directieven van de Regering.

V.o.b.m. besluiten de Staten dan ook terecht: „Hier is onzekerheid of onbepaaldheid zowel staatsrechtelijk als psychologisch een kwaad, dat de verhouding van den Gouverneur tot de Kroon, die van den Gouverneur tot de Staten, ja zelfs die van Suriname tot Nederland, ernstig kan verstoren." Vandaar dan ook het voorstel der Staten.

Gecommitteerden.

Zoals we vroeger reeds geschreven hebben, is het College van de Gecommitteerden, zoals dat in het wetsontwerp voorkomt, ons een raadsel. Datzelfde gevoelen blijken de Staten gehad te hebben zij hebben daar de Raad van Bestuur voor in de plaats gesteld. Deze Raad van Bestuur is echter niet de tegenwoordige raad, want deze is slechts adviserend en wordt daarom herdoopt in „Raad van Advies". De nieuwe Raad van Bestuur wordt medewerker in het Bestuur. Zeker: „De Staten zijn zich bewust, dat de instelling van „verantwoordelijk bestuur" wordt gestuit door artikel 62 der Grondwet, dat het algemeen bestuur aan den Gouverneur opdraagt, die geen verantwoording daarvoor aflegt in Suriname."

Van de andere kant echter verklaren de Staten ook o.i. terecht: „Een College van bijstand (in het bestuur) wordt slechts aanvaardbaar geacht, indien door een nadere uitwerking van de bijstand wordt verzekerd, dat deze op een wijze zal worden verleend, welke de grootst mogelijke invloed van de bevolking op de bestuursvoering waarborgt.

„De Staten verwachten zodoende een bestuursvorm te verkrijgen die, ook al kan deze geen verantwoordelijk bestuur worden genoemd, in de praktijk een belangrijke schrede in die richting zal zijn en derhalve de bedoeling der Regering benadert."

Deze bedoeling ligt duidelijk in de woorden van de minister van O.G., gesproken bij de behandeling van het „Welvaartsfonds Suriname", waar het de jure gezag van den Gouverneur blijft gehandhaafd, maar zoals in Indonesië een de facto gezag aan de medebestuurders komt. De minister had het wel over de Gecommitteerden; maar dat is voor ons maar een naamsverschil.

Ook verlangen de Staten terecht naar een College of Raad, die zo geconstreerd is, dat de meeste waarborgen geboden worden „voor het verkrijgen van de geschiktheid om later het bestuur in eigen handen te kunnen nemen, zodra verantwoordelijk bestuur werkelijkheid zal zijn.

„De Grondwet laat echter thans geen collegiaal bestuur toe. Door het voorzitterschap van het college van bijstand, dat in feite het algemeen bestuur mede zal bepalen, te doen bekleden, wordt in de praktijk een bestuursvorm verkregen, die aan collegiaal bestuur nabij komt...... Teneinde elke schijn te vermijden van aantasting van het grondwetelijk algemeen bestuur van den Gouverneur kan hem uitdrukkelijk de bevoegdheid worden gegeven van de nieuwe Raad van Bestuur af te wijken."

In paats van het College van Gedeputeerden uit de Staten, dat Mr. Dr. Buiskool indertijd voorstond, menen de Staten, dat het beter is de leden van dit medebesturend college te doen benoemen door de Gouverneur. Om zeker te zijn, dat de benoemden ook voor de Staten aanvaardbaar zijn: „Komt het beter voor te bepalen dat de Gouverneur de leden in overleg met de Staten zal benoemen, welk overleg o.m. door middel van een daartoe door den Gouverneur aangezocht persoon zal kunnen geschieden."

Kiesrecht.

De Staten beweren de gedachten der Regering overgenomen te hebben, al hebben deze een enigszins gewijzigde formulering gevonden. Wat daarvan is, zullen we bij de beschouwing der afzonderlijke artikelen nagaan.

De artikelen over de defensie zijn door de Staten niet overgenomen, omdat zij van oordeel zijn, dat het wijzigen van de bestaande regeling der defensie nauw samenhangt met de toekomstige structuur van het Koninkrijk, zodat daarbij dit onderwerp eerst ter sprake moet komen.

Slot.

De Staten vertrouwen dat de Regering welwillende en vooral ernstige aandacht zal willen schenken aan het ontwerp, dat zij hebben ingediend, en zich bewust zal zijn van de grote betekenis welke de aanvaarding voor Suriname zal hebben.

„Wanneer zij ervaren, dat de Regering aan de wensen van de bewoners van andere gebieden van het Koninkrijk zeer ver tegemoet komt en zelfs aan deze overlaat hun eigen staatsinrichting te scheppen, dan mogen zij de overtuiging hebben, dat de Regering aan de loyale Suriname gemeenschap niet zal onthouden, hetgeen sterk begeerd wordt en tevens mogelijk en verantwoord is.

„Ten slotte stellen de Staten er prijs op ter kennis van de Regering te brengen, dat dit Advies, na nauwgezette overweging met algemene stemmen werd vastgesteld, behoudens ten aanzien van de inhoud der artikelen 68 en 69, waaromtrent één lid verklaarde zich noch met het ontwerp der Regering, noch met dat van de Staten, geheel te kunnen verenigen."

In een of meerdere volgende artikelen zullen wij de afzonderlijke punten van het wetsontwerp, door de Staten opgesteld, en hun Memorie van Toelichting in beschouwing nemen.

(De Surinamer)

OFFICIELE BEKENDMAKING.

Bevordering: E. R. Ferrier, tijdelijk hulp-telegrafist bij de Landsradio en Telefoondienst op Aruba, tot tijdelijk telegrafist, aldaar; I. M. Winkaar, tijdelijk gevangenbewaarder op Aruba tot tijdelijk gevangenisopzichter bij keuze; Mejuffrouw E. Boskaljon, klerk b. ter Griffie van het Hof van Justitie tot adjunct-commies.

Benoeming: Mejuffrouw E. R. Ponson, tijdelijk klerk op de bureaux van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister op Aruba tot hulp ambtenaar van de Burgerlijke Stand op Aruba; Mr. W. R. Boom, tot Substituut-Officier van Justitie, alhier; R. Colley-Hutdinson tot tijdelijk Godsdienstleraar bij de Methodisten Gemeente op St. Maarten; Mevr. D. G. van Herksen — Fokkinga tot tijdelijk onderwijzeres 3e klasse bij het Openbaar Onderwijs in Curaçao en werkzaamgesteld aan de Wilhelminaschool voor Mulo, alhier; H. P. M. van der Eem, tot tijdelijk waarnemer op de verkeertorens voor Luchtvaart, alhier; Dr. A. J. Ch. Heax, tot tijdelijk Gouvernements-Geneeskundige voor de duur van het aan A. v.d. Sar, Gouvernements-Geneeskundige, alhier, verleende buitenlands verlof; J. W. C. Post, tot tijdelijk Administrateur van de Koel- en Vrieshuis; Ds. J. A. Fricke, tot predikant bij de Protestantse Gemeente op Bonaire; Mr. J. A. Kopp, tot adjunct-commies ten Parkette van den Procureur-Generaal.

Overplaatsing: O. A. Hassel, assistent landbouwkundige op Bonaire naar St. Eustatius; Mejuffrouw M. E. Benevie tijdelijk Gouvernements-vroedvrouw in het derde district op Curaçao naar Aruba.

Eervol ontslag aan: E. J. Gazzard, tijdelijk Godsdienstleraar bij de Methodisten-Gemeente op St. Maarten; D. M. A. Dammers, tijdelijk hulploods, alhier; W. F. M. Marugg, Sergeant-majoor ziekenverpleger, alhier, op zijn verzoek; A. v.n Meerten, onderwijzer 1e klasse categorie B. aan de Julianaschool op Aruba.

Toelating: Th. E. Kretschmer, tot de uitoefening van de Geneeskundige praktijk uitsluitend op het terrein van de Lago Oil E. Transport Company Ltd. Aruba.

Waarneming: Mevrouw N. G. Evertsz—Schmidt is belast met de werkzaamheden van vroedvrouw in het derde District; Mr. J. A. Kopp, adjunct-commies ten Parkette van de Procureur-Generaal is bevoegd verklaard om in geval van afwezigheid, belet of ontstentenis van den Officier van Justitie en van den Substituut-Officier van Justitie, het Openbaar Ministerie bij het Gerecht in Eerste Aanleg op Curaçao, waar te nemen; A. J. van Werkhoven, hoofdcommies ter Inspectie der Belastingen is belast met de waarneming van de betrekking van Inspecteur der Belastingen.

De Gouvernements-Secretaris,
F. J. J. Corver.

De Jezuieten in Curacao

In West-Indië heeft de Vlaams-Belgische provincie een Missie kunnen stichten. Nadat de Hollanders onder Jan van Walbeeck in 1634 Curaçao op de Spanjaarden hadden veroverd, werd er de uitoefening van de katholieke godsdienst onmogelijk gemaakt doordat de West-Indische Compagnie de plakkaten van de Staten-Generaal, voor zover die de godsdienst betroffen, in toepassing bracht. Langzamerhand echter verslapte de uitvoering dier bepalingen en werd het min of meer aan de willekeur der bestuurders overgelaten. Zo kon in 1699 voor 't eerst weer een katholiek priester zich op Curaçao vestigen.

Het was de Jezuïet Michael Schabel, een Bohemer van geboorte, die sinds enige jaren missionaris was bij de Indianen der Missie van Quito en naar Curaçao kwam, waar hij familie had wonen. Om de vestiging van een Missie te regelen vertrok hij naar Holland en vandaar naar Rome. Uit de correspondentie tussen de generaal en de provinciaal Isaak de Bruyn valt op te maken dat deze niet biezonder genegen was om de Missie te aanvaarden; er moest toestemming gegeven worden door de Staten van Holland, en het vragen van verlof kon wellicht gevaar brengen voor de Staten van Hollandse Missie, omdat in die tijd, tengevolge der actie van de Jansenisten, het gouvernement zeer vijandig tegenover de Jezuïeten stond. Toch heeft Pater Schabel zich in 1704 op Curaçao kunnen vestigen, waarschijnlijk door bemiddeling van de nieuwe Gouverneur Mr. Jacob Beck met wie hij zeer bevriend was.

In 1713 werd uit de Vlaams-Belgische provincie als medehelper gezonden de Brusselaar Petrus Picquerie. Behalve enige Belgische Paters, zijn nog drie Noord-Nederlanders in die Missie werkzaam geweest.

Bruno Pauwels, te Groningen geboren de 14e Februari 1863, is in 1716 te Curaçao gekomen en stierf er 18 Juni 1726. Zijn opvolger was de Amsterdammer Cornelius Cloots, geboren 1 Januari 1695. Hij had zijn theologische studiën gedaan te Rome. In de herfst van 1728 landde hij op Curaçao. Met de steun van zijn neef, baron Cloots te Amersfoort, kon hij veel goed doen in het arme missie-gebied. Zijn deugd en talent bleven niet verborgen, zo zelfs dat hem de bisschoppelijke zetel van Manilla is aangeboden geweest.

Na zes jaren harde arbeid had hij zijn krachten uitgeput en stierf 9 November 1734. De twee laatste Jezuieten op Curaçao waren de Belg Dominicus Dujardin, die in October 1739 was aangekomen, de naam Dominicus Verhof aannam en 15 September 1741 overleed; ruim een maand tevoren was hem de Nijmegenaar Carolus van Heumen als medehelper gezonden die reeds na een halfjaar, de 22 April 1742 stierf. De provinciaal, Petrus Amelot, had geen opvolger beschikbaar en de Missie werd door de Jezuïeten opgegeven.

Ze werd sinds bediend door priesters van verschillende nationaliteiten, totdat in 1776 Nederlandse Franciscanen hun werk overnamen; in 1824 kwamen saeculiere priester uit Holland, die in 1870 door Dominicanen werden vervangen.

STICHTING VOOR RECLASSEERING EN KINDERBESCHERMING-ARUBA.

Men schrijft ons:

De oprichting van deze Stichting onder beschermheerschap van den HEGH. Mr. L. C. Kwartsz, Gezaghebber van Aruba vond op 1 Juli jl. plaats, terwijl op de bestuursvergadering van 28 dezer de functies als volgt verdeeld werden, t.w.:

Voorzitter — Notaris W. F. M. Lampe

Ondervoorzitter — Pastoor Ant. ter Weerelt

Secretaris — apotheker J. R. A. Simoons

Penningm. — Mej. Anne Eman

Assessoren — Mevr. Koopmans, onderwijzeres, Hr. Jos Maduro, Hoofd douane, Hr. van Vuurden, Lago employee

Raad van advies;

Dr. J. E. M. Arends — lid Raad van Bestuur

Mr. Kiokke — Rechter ... ...

Hr. C. C. Philipszoon — Off. van Justitie subst.

Mr. Horrigan — Directeur Lago

Mr. Merryweather — Directeur A.P.M.

Kapt. van Erp — Hoofd Politie

Frère Alfons — Directeur R. K. Mulo school.

Het bestuur is van plan binnenkort een aanvang te maken met de werkzaamheden, en heeft zich bereids gewend tot Z. Excellentie de Gouverneur voor een subsidie, en tot den Heer Gezaghebber voor het beschikbaar stellen van een lokaal, alwaar de secretaris, vertegenwoordigd door een secretaresse spreekuren zal houden voor het publiek. Middels de pers zullen plaats en spreekuren bekend worden gemaakt. Ook zal een delegatie zich wenden tot diverse instellingen voor het verkrijgen van financieele steun, opdat de Stichting hare werkzaamheden zal kunnen aanvangen.

Op het groote nut der Stichting werd reeds in voorgaande artikelen gewezen doch wij doen wederom een beroep op U allen ons ten volle te willen steunen. Actueele vraagstukken, zooals de kinderbescherming, drankmisbruik, zedenkwesties etc. zullen nu reeds krachtig ter hand genomen worden.

Een ieder die wenscht toe te treden als lid der Stichting kan zich reeds nu opgeven bij een der bestuursleden, terwijl binnenkort een aanvang zal worden gemaakt met de inning van de geringe jaarlijksche contributie.

Steunt het werk der Stichting, en helpt den ex-delinquent door hem weder op te nemen in de maatschappelijke kringen, opdat het milieu waarin wij onze dagelijksche arbeid moeten verrichten, en onze kinderen moeten opvoeden gezuiverd worde.

POLITIEBERICHTEN ARUBA.

Had een auto-ongeval plaats voor het postkantoor te Oranjestad, waar het vierwielig motorrijtuig luxe auto A-942 tegen de bloemenbak voor het Postkantoor aanreed.

Oorzaak: Bij het rijden door de bocht ging de deur van de auto onverwacht open. Schade aanzienlijk.

Werd geconstateerd dat er voor de loods van de Aruba Trading Co., een manspersoon schijnbaar stervende op het trottoir lag.. Hij is per ambulance overgebracht naar het San Pedro Hospitaal.

—:—

Had een aanrijding plaats bij het San Pedro Hospitaal tussen de vierwielige motorrijtuigen A-64 en A-892, respectievelijk bestuurd door A. B. en G. J. Geen persoonlijke ongelukken. Schade gering.

—:—

Had een aanrijding plaats op de hoek Kruisweg-Wilhelminastraat tussen de luxe auto's A-2106 en A1215, respectievelijk bestuurd door C. H. en E. W. Schade gering.

—:—

Gevonden op het R.C.A. voetbalterrein door H. L. een vulpen.

Had een aanrijding plaats in de Nassaustraat tussen de luxe auto's A-730 en A-502, respectievelijk bestuurd door J. G. E. en K. L. Schade gering. Geen persoonlijke ongelukken.

De manspersoon G.D. doet aangifte van verliezing van een portemonnaie inhoudende ± ƒ 133.50.

De manspersoon genaamd A. L. doet aangifte van vermissing van zijn rijwiel belastingnummerplaat genummerd A-250.

—:—

Had een verkeersongeval plaats in de Nassaustraat, waarbij de bestuurder van rijwiel A-949 genaamd E. T. werd aangereden door luxe auto A-1586 bestuurd door M. C. Persoonlijke ongelukken hadden niet plaats. Het achterwiel van het rijwiel werd vernield.

—:—

Had een vechtpartij plaats in de Central Bar. De bar moest worden ontruimd en gesloten. Nadien bleek dat een zeeman een zodanige wond boven zijn oog had opgelopen, dat hij naar het hospitaal moest worden gebracht. De dader bleef onbekend.

Wegens herhaalde vechtpartijen had men de bar van Hija del Dia reeds om acht uur dien avond genloten. Om dezelfde reden was de Charlie's Bar gesloten.

Door de politie een achttal zeelieden welke in een der bars hadden gevochten naar de Lago Hoofdpoort gedirigeerd. Hierbij werd verzet ondervonden zodat van de gummistok gebruik moest worden gemaakt.

Had een aanrijding plaats ter hoogte van Balashi tussen een motorrijwiel en een luxe auto No. 1990A- resp. bestuurd door H. A. en S. J. N. Beide motorrijtuigen werden licht beschadigd, terwijl er geen persoonlijke ongelukken plaats hadden. Door de politie wordt een onderzoek ingesteld.

Constateerde de politie dat in de Bernardstraat een truck een personenauto aanreed waarna de truck doorreed. Even later constateerde een andere politiepatrouille dat een truck door een zinken schutting was gereden op den Grensweg.

Door de eerste patrouille werd deze truck herkend als dezelfde welke de auto had aangereden. De bestuurder van de truck was E. V. Hij had de truck weggenomen zonder toestemming van zijn vader.

Werd aangifte gedaan van poging tot brandstichting in een perceel aan de Bernardstraat. Er was brandend W. C. papier onder de deur door geschoven. De deur vertoonde inderdaad een brandplek.

Had een aanrijding plaats in de Bernardstraat tussen auto A-1708 en pick-up A-1982 resp. bestuurd door M. E., de C. en W. C. D. Eerstgenoemde moest uitwijken voor een bus en trachtte af te remmen doch de voetrem weigerde waardoor hij tegen de pick-up aanreed waardoor beide vervoermiddelen werden beschadigd.

Had een aanrijding plaats op het kruispunt Theaterstraat en B. v. d. Veen Zeppenfeldtstraat tussen autobus A-1729 en twee two-seater. Laatstgenoemde zou met een zeer grote snelheid het kruispunt zijn genaderd en daarna een veel te grote bocht naar rechts hebben genomen waardoor hij in aanrijding kwam met het eerstgenoemde auto. Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor.

—:—

Had een aanrijding plaats tussen auto A-293 en rijwiel A-933 in de Sint Maartenstraat. Aangezien de schade zeer gering was is de zaak onderling geregeld.

—:—

Kwam K. aan de wacht en meldde dat hij was mishandeld door V. op een familie danspartijtje en dat laatstgenoemde de orde aldaar verstoorde. Bij aankomst van de politie was laatstgenoemde echter verdwenen.

—:—

Kwam een vrouwspersoon genaamd E. V. aan de wacht en meldde dat zij was geslagen door een manspersoon genaamd L. V. Zij had een bloedende wond aan haar arm. Nadat haar eerste hulp was verleend is zij verwezen naar de recherche voor het doen van aangifte..

—:—

Voorts werden bekeurd:

9 personen voor openbare dronkenschap;

4 bestuurders wegens overschrijding der maximum snelheid;

1 bestuurder wegens de veiligheid van het verkeer in gevaar brengen;

1 bestuurder wegens meer signalen geven dan nodig is;

1 bestuurder voor het parkeren aan verboden zijde van de weg;

1 persoon voor het zitten op een schutting zonder toestemming;

1 bestuurder wegens het rijden met een vierwielig motorrijtuig zonder dat de belasting daarvoor is betaald;

2 bestuurders terzake het stilstaan naast een ander vervoermiddel dan een rijwiel;

1 persoon voor het rijden met een rijwiel zonder dat daarvoor de belasting was voldaan;

—:—

Gewaarschuwd werden:

3 bestuurders voor het rijden zonder een geldig rijbewijs bij zich te hebben;

4 bestuurders voor het rijden met een vierwielig motorrijtuig zonder voorzien van een rood achterlicht.

—:—